

**ЦАРИК ЛЮБОМИР ПЕТРОВИЧ
ЦАРИК ПЕТРО ЛЮБОМИРОВИЧ
КУЗИК ІГОР РОМАНОВИЧ
ЦАРИК ВОЛОДИМИР ЛЮБОМИРОВИЧ**

**ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА
ОХОРОНА ПРИРОДИ У
БАСЕЙНАХ МАЛИХ РІЧОК
(видання друге доповнене і перероблене)**

Тернопіль – 2021

УДК 502.171:556.53

Ц 18

ISBN 978-617-595-109-5

Рецензенти:

Мольчак Я.О. – доктор географічних наук, професор
Приходько М.М. – доктор географічних наук, професор
Іванов Є.А. – доктор географічних наук, доцент

**Царик Л.П. Природокористування та охорона природи у
басейнах малих річок: монографія (видання друге доповнене
і перероблене) / Л.П. Царик, П.Л. Царик, І.Р. Кузик, В.Л.Царик /**

за ред. проф. Царика Л.П. – Тернопіль: СМП «Тайп»,

2021 – 162 с.

Висвітлено результати комплексних досліджень басейнів малих річок Нічлави, Джурина, Гнізни з позиції трансформації природних комплексів, запровадження оптимальних форм природокористування і дієздатних систем охорони природи за для ефективного управління процесом еколого-соціально-економічного розвитку. Розроблено моделі оптимізації землекористування басейнових систем, обґрунтовано цілісну мережу природоохоронних територій та об'єктів заповідно-рекреаційного призначення.

Рекомендовано до друку науково-методичною комісією географічного факультету, прот. № 6 від 19 травня 2021 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, протокол №11 від 29 червня 2021 р.

ISBN 978-617-595-109-5

© Царик Л.П. (3,5 д.а.), Царик П.Л. (3,5 д.а.),

Кузик І.Р. (2,6 д.а.), Царик В.Л. (2,0 д.а.), 2021

© ТНПУ, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ БАСЕЙНУ МАЛОЇ РІЧКИ	
I.1. Сутність басейнового підходу у природокористуванні	5
I.2. Етапи господарського освоєння басейнових систем	7
I.3. Методика еколого-географічних досліджень басейну малої річки	10
I.4. Природні умови району дослідження	15
Висновки до першого розділу	20
РОЗДІЛ II. АНТРОПОГЕННІ ЗМІНИ ГЕОСИСТЕМИ РІЧКОВОГО БАСЕЙНУ	
II.1. Антропогенні зміни геосистеми річкового басейну господарською діяльністю (на матеріалах р.Джурин, р.Бариш)	22
II.2. Особливості землекористування та геоекологічний стан річкових басейнів (на матеріалах рр. Нічлава, Гнізна)	37
II.2.1. Узагальнені особливості гідроекологічного стану малих річок	37
II.2.2. Розбалансоване землекористування у басейні р. Гнізни	42
II.2.3. Напружений геоекологічний стан басейну Гнізни	44
II.2.4. Геоекологічна характеристика водозбору річки Нічлава	49
Висновки до другого розділу	54
РОЗДІЛ III. ГІДРОЕКОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТОКУ РІЧКИ НІЧЛАВА	
III.1 Гідрологічний режим річки Нічлава	55
III.2. Асиміляційний потенціал водних ресурсів річки Нічлава та його господарська освоєність	62
III.3 Гідроенергетичний потенціал річки Нічлава	65
Висновки до третього розділу	68
РОЗДІЛ IV. ОПТИМІЗАЦІЙНІ МОДЕЛІ ТА ПРИРОДООХОРОННІ ЗАХОДИ ЗА БАСЕЙНОВИМ ПІДХОДОМ	
IV.1. Напрямки ландшафтно-екологічної оптимізації на матеріалах басейну річки Джурин	69
IV.2 .Сучасний стан та напрямки оптимізації землекористування басейну річки Нічлава	77
IV.3. Формування цілісної природоохоронної мережі басейну річки Джурин	83
IV.4. Сучасний стан та перспективи розвитку природно-заповідного фонду басейну р. Гнізна	90
IV.5. Оптимізаційна модель природокористування	102
IV.6. Природно-заповідний фонд басейну р. Нічлава	106
IV.7. Заповідні гідрологічні об'єкти: їх стан і роль в умовах посиленого антропогенезу і аридизації клімату	116
Висновки до четвертого розділу	129
ВИСНОВКИ	130
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	133
ДОДАТКИ	139
